

Herziening welstandsbeleid 2017

Inhoud

Deel A

1	Inleiding	8
2	Welstandsbeleid	10
2.2	Algemeen	11
2.3	Algemene criteria	11
2.4	Verschillend beleid in verschillende gebieden	12
2.5	Beoordelingskader	13
2.6	Monumentenbeleid	14
2.7	Reclamebeleid	15
2.8	Terrassenbeleid	15
2.9	Handhaving en excessenregeling	15

Deel B

3	Specifieke uitwerking toezicht per gebied	18
3.1	Monumenten	18
3.2	Grootschalige ontwikkelingen	18
3.3	Beeldkwaliteits- en beheerplannen	18
3.4	Welstandsvrij	18
3.5	Regulier welstandstoezicht	19
3.5.1	Algemene welstandscriteria (voor plannen > 100 .000 euro)	19
3.5.2	Binnenstad en haar randen (beschermd stadsgezicht)	20
3.5.3	Bloemendaal, algemeen bij plannen < 100 .000	22
3.5.4	Plaswijck, algemeen bij plannen < 100 .000	22
3.5.5	Weidebloemkwartier, algemeen bij plannen < 100 .000	22
3.5.6	Goverwelle, algemeen bij plannen < 100 .000	23
3.5.7	Achterwillens oud, algemeen bij plannen < 100 .000	23

3.5.8 Bloemendaalseweg/Ridder van Catsweg	23
3.5.9 Graaf Florisweg/Achterwillenseweg	24
3.5.10 Karnemelksloot	24
3.5.11 Kort Haarlem en Kadebuurt	26
3.5.12 Korte Akkeren	26
3.5.13 Van Bergen IJzendoornpark	27
3.5.14 Bodegraafsestraatweg	28
3.5.15 Entree A12	28
3.5.16 Spoorzone/Westergouwe	28
3.6 Terrassen	29

Deel C

Overzicht toetsingscriteria per gebiedsdeel	31
---	----

Inhoud

Deel C

Overzicht toetsingscriteria per gebiedsdeel	29
---	----

Gebied 1

Goudse Hout	33
Volkstuinen	33
Stolwijkersluis	33
Volkstuinen	33
Spoorzone west	33

Bedrijventerrein	33
Nieuwe Park west	33
Bedrijventerrein	33
Kromme Gouwe	33
Industrieterrein	33
Gouwestroom	33
Bedrijventerrein	33
Goudse Poort Binnengebied	33
Bedrijventerrein	33
Goudse Poort Buitenrand (exclusief toegangsweg A12 en randen)	33

Bedrijventerrein	33
Hollandsche IJssel	33
Industrieterrein	33

Gebied 2

Korte Akkeren (uitgezonderd Wachtelstraat e.o. en Turfsingel)	34
Vogelbuurt	34
Achterwillenseweg	34
Ouwe Gouwe (uitgezonderd Graaf Florisweg)	34
Kadenbuurt (uitgezonderd Karnemelksloot en St. Josephbuurt e.o.)	34
Kort Haarlem	34
Nieuwe Park west	34
Mammoet	34
Groenhovenkwartier	34
Slagenbuurt	34
Hoef- en Veldbuurt	34
Hoevenbuurt	34
Burgenbuurt	34
Zomenbuurt	34
Goudse Hout	34
Middenwillens	34
Stolwijkersluis	34
Oostpolder in Schieland	34

Gebied 3

Weidebloemkwartier	36
------------------------------	----

Gebied 4

Steinenbuurt	37
------------------------	----

Gaardenbuurt	37
------------------------	----

Gebied 5

Boerhaavekwartier	38
Grassen- en Waterbuurt	38
Lustenbuurt Wervenuurt	38
Windrooskwartier en Heesterbuurt	38
Goverwelle	38

Gebied 6

Westergouwe	39
-----------------------	----

Gebied 7

Spoorzone	42
---------------------	----

Gebied 8

Binnenstad en randen	45
--------------------------------	----

Gebied 9

Van Bergen IJzendoornpark	57
-------------------------------------	----

Gebied 10

Graaf Florisweg / Achterwillenseweg (gedeeltelijk)	69
--	----

Gebied 11

Karnemelksloot / Voorwillenseweg	73
--	----

Gebied 12

Burgemeester Martenssingel / Krugerlaan e.o.	78
--	----

Gebied 13

Bloemendaalseweg / Ridder van Catsweg	82
---	----

Gebied 14

Bodegraafsestraatweg	87
--------------------------------	----

Gebied 15

Entree A12 (rand Goudse Poort)	97
--	----

Deel A

1. Inleiding

Op 1 januari 2003 is de nieuwe Woningwet van kracht geworden. De gemeente heeft daarbij de keus gekregen of ze voortaan nog bouwplannen wenst te beoordelen op de zogenaamde “redelijke eisen van welstand”. In de daarop volgende jaren is het welstandsbeleid herzien, deels aan de hand van nieuwe wetwijzigingen rond vergunningvrij en welstandvrij bouwen en zijn voor categorieën de zogenoemde sneltoetscriteria ontwikkeld. Criteria die tot doel hebben om door middel met vooraf bekende uitgangspunten tot een snelle ambtelijke toets en afdoening te komen.

Naast deze beperkingen in de advisering kreeg de commissie een uitbreiding in de adviesrol voor ontwikkelingen in het vlak van stedenbouwkundige plannen, ontwikkelingsplannen openbaar gebied, enz. De commissie werd omgevormd van welstandscommissie tot adviescommissie ruimtelijke kwaliteit. Overigens heeft de commissie ook haar meer traditionele rol behouden bij de toetsing van principe-, bouw- en reclameplannen, waarbij de plannen binnen het beschermd stadsgezicht extra aandacht krijgen, alsmede de restauratie en hergebruikplannen voor monumenten.

Vanaf 2010 werd de categorie vergunningvrije bouwwerken aanzienlijk verruimd en de zogenaamde KAN-bepaling ingevoerd. Burgemeester en wethouders kunnen bepalen welke aanvragen nog wel en welke niet aan de welstandscommissie voorgelegd worden. In het laatste geval moeten BenW zelf (lees: de ambtelijke organisatie) de plannen toetsen.

Invoering Omgevingswet

In 2018 is de invoering voorzien van de Omgevingswet. Met deze Omgevingswet moet het omgevingsrecht inzichtelijker en eenvoudiger worden. Gemeenten krijgen op lokaal niveau meer keuzevrijheid om in te spelen op ontwikkelingen. Proceduretijd moet dan korter zijn en er zijn minder vergunningen nodig. De rol van de overheid verandert, van bepaler of toetser naar regisseur en speelt daarbij sneller en efficiënter in op economische, sociale en maatschappelijke ontwikkelingen. Daarbij wordt gebruik gemaakt van een aantal kerninstrumenten: omgevingsvisie, programma, omgevingsplan en omgevingsvergunning. Het omgevingsplan is daarbij het instrument om de omgevingsvisie uit te voeren en omvat alle regels die betrekking hebben op de kwaliteit van de fysieke leefomgeving en activiteiten die daarop betrekking hebben en is daarmee het integrale

toetsingskader voor omgevingsvergunningen. Dit omgevingsplan zal ook invloed hebben op het welstandsbeleid en mogelijkheden bieden voor verdere integratie en afstemming met het ruimtelijke ordenings- en stedenbouwkundig beleid. Hoe deze verdere ontwikkeling van het welstandsbeleid er uit komt te zien kan nu nog niet aangegeven worden, maar voorspelbaar is nu al wel dat dit welstandsbeleid ook omstreeks 2018 opnieuw bezien zal moeten gaan worden.

Overigens is al wel recent door de rijksoverheid aangegeven dat op dit moment geen rijksmiddelen ingezet gaan worden voor de standaardisering van nieuwe digitale welstandsnota's. Zolang die standaard ontbreekt is het wenselijk om het welstandsbeleid op een eenvoudige wijze toegankelijk te maken via de gemeentelijke website.

Actuele aanpassingen

Met deze nota worden de volgende stappen gezet in de ontwikkeling van het toezicht. Worden op basis van de ervaringen in de afgelopen jaren beperkingen aangebracht in het toezicht in bepaalde gebieden en categorieën. Hierdoor wordt meer ruimte gemaakt voor bouwinitiatieven in deze gebieden/categorieën en de regeldruk en financiële druk voor bewoners en ondernemers beperkt. In belangrijke mate gaat het dan om bouwinitiatieven die slechts een beperkte invloed hebben op de omgevingskwaliteit of al eerder in die omgeving gerealiseerd zijn. Of om categorieën aanvragen waarbij de advisering van de commissie (nog maar) beperkte meerwaarde heeft. Denk bij dit laatste aan nieuwbouw of aanpassingen aan woonwagens, nieuwbouw van volkstuinhuisjes, standplaatsvergunningen, bedrijventerreinen en dergelijke. Bij een deel van de middelgrote en de grote aanvragen blijft het toezicht in stand en wordt nog wel op ruimtelijke en architectonische kwaliteit getoetst omdat de impact van deze bouwplannen op de omgevingskwaliteit groot kan zijn. De 'knip' bij de vaststelling of aanvragen wel of niet aan welstandstoezicht onderhevig zijn is of afhankelijk

van de omgevingskwaliteit (gebieden die in het cultuurhistorische beleid aangewezen zijn) dan wel financieel van aard (plannen met een investeringsomvang boven 100.000 euro inclusief BTW). Deze laatste knip heeft te maken met het (grote) effect op de ruimtelijke kwaliteit van deze grote plannen en de behoefte aan een eenvoudig, duidelijk criterium voor aanvragers. Daarbij wordt als uitgangspunt gehanteerd dat bij gesplitste gelijktijdige aanvragen het duidelijk moet zijn dat de (gesplitste) aanvragen/ingrepen in zichzelf zelfstandig zijn en splitsen niet het oogmerk heeft om onder het drempelbedrag te blijven.

In die gebieden waar het welstandstoezicht (grotendeels) losgelaten wordt, kan het vanuit het oogpunt van kwaliteit van de ruimtelijke omgeving nog wenselijk zijn om bepaalde categorieën aanvragen naast de bestemmingsplanregels aan een mate van toezicht onderworpen te houden om excessen te voorkomen. Bijvoorbeeld in situaties waarin al meerdere gelijksoortige opbouwen of dakkapellen voorkomen en sterke afwijkingen hiervan ongewenst zijn. In dergelijke situaties wordt door middel van beschrijvingen op hoofdlijnen en/of voorbeelduitwerkingen richting gegeven aan de verdere ontwikkeling. Toetsing vindt in deze situaties ambtelijk plaats (veelal bij de ODMH). In geval van twijfel kan een van de leden van de ARK geconsulteerd worden. Bestemmingsplannen regelen nu al veel over bouwvolumes en in een aantal gevallen zijn er ook regels opgenomen over dakvlakken en gevelelementen.

De recent gewijzigde richtlijnen voor de terrassen in de Binnenstad zijn in deze herziening verwerkt. De categorie aanvragen die in het verlengde van deze herziening van het bouwkundige deel van welstandsbeleid nog geëvalueerd en eventueel herzien gaan worden zijn de aanvragen reclamevergunningen. Ook de voortschrijdende ontwikkelingen hierin en de groeiende dynamiek bij bedrijven en ondernemers maken een herziening hiervan gewenst, maar deze wordt in

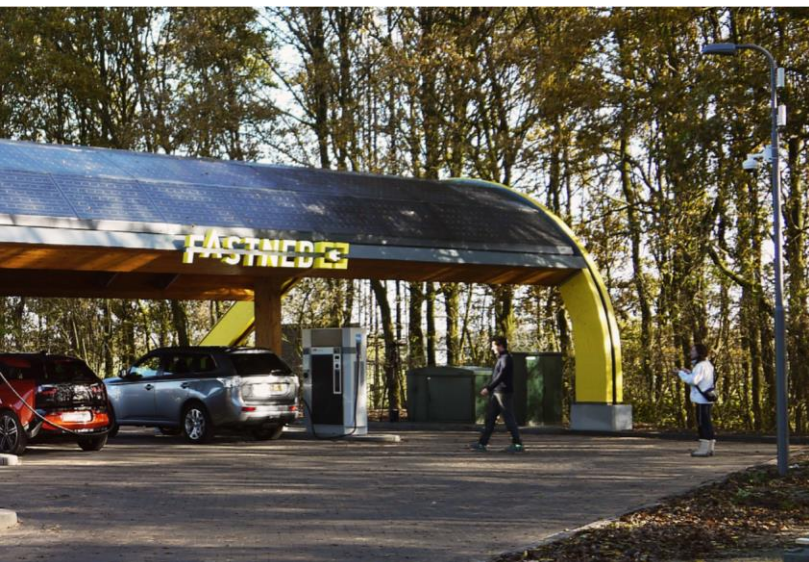
samenhang met de Algemene Plaatselijke Verordening separaat aangepakt.

Duurzaamheid

Mede door de herziening van het welstandsbeleid wordt voldoende ruimte geboden voor inwoners, ondernemers en andere betrokken partijen om duurzaamheidsmaatregelen te treffen. Hiermee worden de mogelijkheden voor het treffen van passende energiebesparende maatregelen vergroot (planet).

Daarnaast geeft het ruimte voor bewoners/gebruikers om de gebruiksmogelijkheden eenvoudiger aan te passen aan nieuwe omstandigheden (planet/profit). Bij nieuwbouwprojecten wordt door de leden van de welstandscommissie aandacht besteed aan de kwaliteit van het ontwerp en daarbij aan de belevings-, gebruiks- en toekomstwaarde van het gebouw. Hierbij komen aspecten aan de orde die onder meer betrekking hebben op duurzame gebruiksmogelijkheden in het ontwerp, verantwoord materiaalgebruik, goede inpassing in de omgeving, efficiënt gebruik van ruimte, energiezuinigheid/-besparing en gebruikscomfort (people/planet/profit).

Daarnaast wordt bij monumenten, gebouwen die bewezen hebben duurzaam te zijn, in samenhang met de monumentwaarden aandacht besteed aan onder meer het hergebruik van materialen, de toepassing van duurzame materialen en passende energiebesparende maatregelen. Verder heeft de herbestemming van monumenten en de inpassing van nieuwe functies in toenemende mate aandacht van de commissie.

2. Welstandsbeleid

gebiedsdeel / categorie	bouwsom < 100.000	bouwsom > 100.000	aangewezen gebied erfgoed	aanvullende * voorschriften op hoofdlijnen (KAN)	opmerkingen/ toelichting
Bedrijventerreinen					
Woonwagens					
Volkstuinhuisjes					
Standplaatsen					
Monumenten					
Binnenstad					Beschermd stadsgezicht
Van Bergen IJzendoornpark					Beschermd stadsgezicht
Randen binnenstad/ singels					Beschermd stadsgezicht
Westergouwe					Ontwikkelings gebied
Spoorzone					Ontwikkelingsgebied
Korte Akkeren oud					
Korte Akkeren/ Wachtelstraat			Wachtelstraat		
Korte Akkeren nieuw					
Vogelbuurt					
Weidebloemkwartier				Dakopbouwen/ uitbouwen entrees volgen	
Middenwillens					
Kort Haarlem					
Idem, Karnemelksloot/ Voorwillenseweg			Karnemelksloot/ Voorwillenseweg		
Idem, Burg. Martenssingel/ Krugerlaan			Burg. Martenssingel/Krugerlaan		
Idem, Van Itersonlaan			Van Itersonlaan		
Kadebuurt					
Nieuwe Park					
Stolwijkersluis					
Goverwelle				Dakvlak rond- om vrijhouden	
Ouwe Gouwe					
Idem, Gr. Florisweg			Gr. Florisweg/ Achterwillensweg		
Gouda Oost					

*) Deze bepalingen zijn aanvullend op de bepalingen uit het bestemmingsplan.
De bepalingen uit het bestemmingsplan gaan voor.

gebiedsdeel / categorie	bouwsom < 100.000	bouwsom > 100.000	aangewezen gebied erfgoed	aanvullende * voorschriften op hoofdlijnen (KAN)	opmerkingen/ toelichting
Bloemendaal Boerhaavekwartier Windroostkwartier Groenhovenkwartier Heesterbuurt				Dakvlak rondom vrij houden, ontwikkelingen volgen	
Bloemendaal Gaardenkwartier				Aanbouwen ruim (50cm) onder hoofdakrand	
Idem, Bloemendaalseweg/ Ridd. Van Catsweg			Bloemendaalse weg/Ridder van Catsweg		
Idem, Bodegraafse straatweg			Bodegraafse-straatweg		
Entree Gouda A12			Entree Gouda A12		
Plaswijck Grassen/Lusten/ Werven/Waterbuurt				Dakvlak rond- om vrijhouden	
Plaswijck Steinen				Aanbouwen ruim (50cm) onder hoofdakrand	
Achterwillens nieuw					
Achterwillens oud					

	vrij van toezicht
	specifieke criteria voor bepaalde gebiedsdelen en/of activiteiten in het betreffende gebied
	toezicht

2.2 Algemeen

In de formulering van haar Welstandsbeleid door middel van toetsingscriteria kiest de gemeente Gouda voor een meervoudige aanpak. Gouda is verdeeld in verschillende gebieden met verschillende toezichtregimes. Deze variëren van welstandsvrij via (zeer) beperkt toezicht naar regulier toezicht. Per gebied zijn in deel C gedetailleerde toetsingscriteria beschreven waaraan bouwvoorvragen en principeplannen getoetst kunnen worden. In het nu voorliggende hoofdstuk worden de meer algemene uitgangspunten en algemene criteria beschreven waarop bouwvoorplannen worden beoordeeld. Langs deze weg wordt stapsgewijs van breed naar gedetailleerd de toetsing afgegaan. Voor een aantal gebieden vindt toetsing uitsluitend plaats aan de algemene criteria; voor andere gebieden is dit vanwege de aard van de bebouwing veel specifiek.

2.3 Algemene criteria

Het beoordelen van de welstandskwaliteit van een bouwplan is in vakliteratuur op de volgende wijze beschreven:

1. De relatie van het gebouw als object met de context van zijn omgeving, de bijdrage die geleverd wordt aan de

kwaliteit van de openbare ruimte die er mede door gevormd wordt, de wijze waarop de ruimten en elementen van het gebouw als object functioneren in de compositorische context van het geheel.

2. In samenhang daarmee en als gevolg daarvan: de helderheid en afleesbaarheid van het architectonisch concept en de wijze waarop complexiteit is gebedigd als middel om daarmee, zonder aan de helderheid wezenlijk afbreuk te doen, aan te sluiten op de verschillende thematieken die te onderkennen zijn in programma en situatie, om mede daardoor de compositie intrigerend te maken en daarmee de architectonische werking te versterken.
3. De wijze waarop in het concept wordt omgegaan met de betekeniswaarden van architectuur zoals die leven in de sociaal-culturele context, ofwel: de wijze waarop associatieve betekenissen en actuele opvattingen over architectuur in het concept worden gehanteerd.
4. De wijze waarop met maten, volumina en vlakverdelingen wordt omgegaan, de wijze waarop het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht bijdraagt aan en volgt uit

het architectonisch concept en de mate waarin de ontwerper er in slaagt het door hem gewenste resultaat te bereiken met de hem daarbij ten dienste staande middelen.

Uit deze beschrijving kunnen de volgende criteria samengesteld worden:

1. Past het goed in zijn omgeving (esthetisch) en draagt het bij aan de kwaliteit ervan en doet het daaraan geen afbreuk?
2. Is het plan helder en begrijpelijk of nodeloos ingewikkeld? Sluit het in dat opzicht aan op thema's of kenmerken van de omgeving of van de opgave zelf?
3. Lijkt het bouwplan op dat wat men er normaal gesproken van mag verwachten, gelet op de functie?
4. Is het, gelet op de opgave die de ontwerper zich gesteld ziet, een geslaagd ontwerp qua:
 - materiaalgebruik, textuur en kleur
 - licht- en vlakverdeling
 - compositie van massa's en volumes
 - heeft de ontwerper bereikt wat hij wilde of wat hier nodig was

Als deze vragen positief beantwoord kunnen worden, voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

Ontleend aan prof. ir. Tjeerd Dijkstra, Architectonische kwaliteit, Rotterdam 2000.

2.4 Verschillend beleid in verschillende gebieden

Niet elk gebied heeft dezelfde zorg nodig. Soms volstaat een set met eenvoudige bepalingen om de ergste uitwassen te voorkomen, soms is een gedetailleerde beschrijving en een intensieve planbegeleiding op zijn plaats. We onderscheiden:

1. Welstandsvrije gebieden
2. Gebieden met een beperkte welstandszorg
3. Gebieden met een reguliere welstandszorg

1. welstandsvrije gebieden of activiteiten De gemeente Gouda stelt in een aantal gebieden en voor een aantal categorieën activiteiten of objecten geen eisen meer op welstandsgebied.

Dat kan zijn omdat er stedenbouwkundig al voldoende voorwaarden kunnen worden gegeven om tot een acceptabel geheel te komen, of omdat het gebied vanuit de stedenbouwkundige kwaliteit al voldoende stevigheid heeft danwel het gebied al zoveel ontwikkeling heeft doorgemaakt dat welstandstoezicht hieraan geen bijdrage meer levert. Daarnaast kan het zijn dat het gebied in kwestie wordt gekenmerkt door een informeel karakter met een grote dynamiek, denk aan industriegebieden, volkstuincomplexen, woonwagenlocaties. Wat kenmerkend is voor zo'n milieu, zorgt dikwijls juist voor een typische charme. De begrenzing voor de welstandsvrije activiteiten is vaak gelegen in de omvang van de bouwsom. Boven een bepaalde bouwsom wordt het toezicht gehandhaafd omdat de ingrepen dan zo groot kunnen zijn dat zij de ruimtelijke kwaliteit van het gebied aantasten.

2. gebieden met beperkte welstandszorg

In een groot deel van de stad staat de vrijheid van de burger voorop. Alleen voor de grotere plannen die een sterke invloed kunnen hebben op de ruimtelijke kwaliteit wordt het toezicht gehandhaafd. Het aanzien vanuit het openbaar gebied zal zo nodig kwalitatief bescherming krijgen door algemene criteria.

3. gebieden met reguliere welstandszorg

Hieronder vallen het Beschermd Stadsgezicht en architectonisch waardevolle ensembles en historische linten/uitvalswegen. Dergelijke delen van de stad vertegenwoordigen een grote culturele waarde. Ze zijn naast gebieden met een groot belang voor de stad als geheel ook kwetsbare gebieden en verdienen een zorgvuldig beleid dat gericht is op bescherming van de aanwezige waarden. Daarom krijgen deze gebieden een bijzondere welstandszorg, met een beschermend karakter. Gebieden waarvoor een beeldkwaliteit- of regieplan is opgesteld, vallen ook onder bijzondere zorg.

2.5 Beoordelingskader

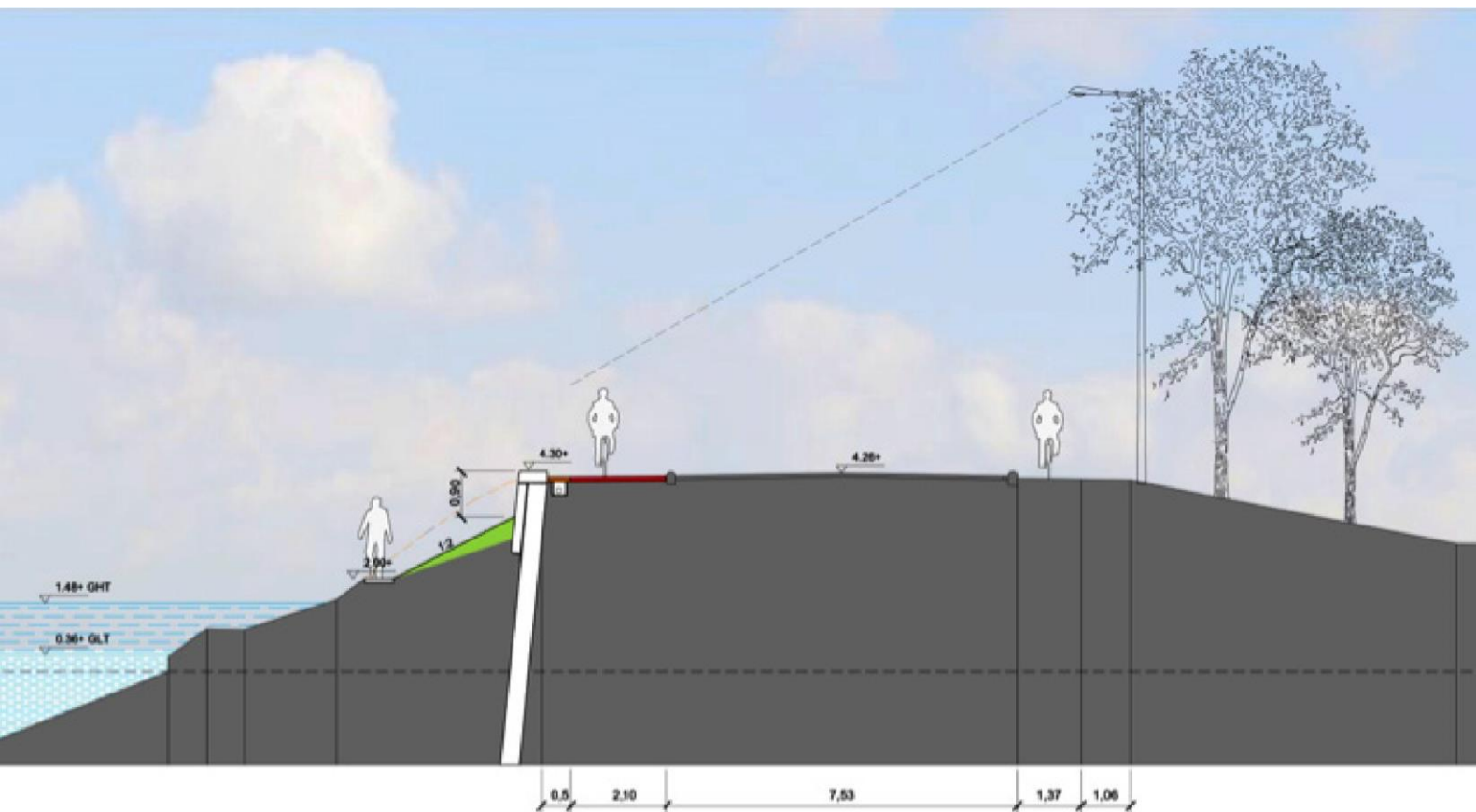
Verskillende opgaven vragen een verschillend beoordelingskader. Eenvoudige plannen worden, indien

nodig, getoetst aan concrete en simpele criteria, grootschaliger plannen aan algemener omschreven beleid. De volgende beoordelingsmaatstaven worden, bij opklimmende mate van complexiteit van bouwplannen, gebruikt:

0. vrijgesteld van welstandstoezicht

1. beperkt toezicht, eventueel ambtelijke toets via de zogenaamde KAN-bepaling
2. regulier toezicht met gebiedsgericht beoordelingskader
3. beeldkwaliteitsplan of regieplan (eventueel met begeleiding van een supervisor of een kwaliteitsteam, zie bijlagen).

0. Vrijgesteld van welstandstoezicht Zoals eerder aangegeven is vanuit het oogpunt van stimulering van ontwikkeling en bedrijvigheid en het verminderen van regel- en lastendruk gekozen voor het vrijstellen van een aantal categorieën en gebieden van welstandstoezicht. De uitwerking van deze vrijgestelde categorieën en gebieden is in deel C opgenomen. Voor de daar aangegeven gebieden/activiteiten en categorieën is er geen voorafgaand toezicht meer, kan alleen nog achteraf ingegrepen worden in evident buitensporige situaties met toepassing van de zogenaamde excessenregeling.

1. Beperkt toezicht/ambtelijke toets volgens KAN-bepaling

Het grootste deel van de bouwplannen is bescheiden van omvang, maar voor de indieners niet minder belangrijk. Toch vertegenwoordigen ze maar een klein deel van het totale bouwvolume. Het is daarom verstandig om voor de grote hoeveelheid kleine bouwwerken een efficiënte behandeling voorop te stellen. Voor grote gebiedsdelen is het welstandstoezicht stringent beperkt en alleen nog voor één of enkele hoofdzaken een richtlijn gegeven waaraan de ingrepen moeten voldoen. Deze richtlijnen hebben veelal betrekking op dakkapellen/dakopbouwen en/of aanbouwen. Het beleid bij deze beschrijvingen op hoofdlijnen is gericht op behoud van het aanwezige karakter van de omgeving, zo gering mogelijke aantasting daarvan en het voorkomen van hinder voor derden. De toetsing aan deze richtlijnen zal ambtelijk plaatsvinden, veelal bij de Omgevingsdienst Midden-Holland. Kleine bouwplannen, in gebieden die niet zijn vrijgesteld van toezicht, worden getoetst door een gemandateerd lid van de Welstandscommissie, die terzijde wordt gestaan door een ambtenaar. In bijzondere gevallen worden kleine plannen voorgelegd aan de Welstandscommissie. Het beleid is ook hier gericht op behoud en een zo gering mogelijke aantasting van het aanwezige karakter van de omgeving en het voorkomen van hinder voor derden.

2. Regulier toezicht gebiedsgericht beoordelingskader

Zowel de resterende kleine als middelgrote plannen worden getoetst aan het beleid dat voor het betreffende gebied is vastgesteld. Voor de kleine plannen kan dat eenduidig worden geformuleerd. Voor iets grotere ingrepen in bestaand stedelijk (of landelijk) gebied wordt per gebied gewerkt met daarvoor geschikte karakteristieken. Enerzijds omdat het niet altijd mogelijk is om deze middelgrote bouwplannen te toetsen aan zeer concrete criteria, zoals bij kleinere plannen wel mogelijk is. Anderzijds omdat dit de mogelijkheden voor opdrachtgever en architect meer zou beperken, dan uit te nodigen tot interessante architectuur. Deze plannen worden altijd voorgelegd aan de Welstandscommissie.

3. beeldkwaliteitsplan en regieplan

Deze plannen zijn bedoeld voor grote stedelijke ontwikkelingen en herontwikkelingsopgaven, waar het niet zinvol is om een op behoud van aanwezige waarden gericht beoordelingskader te formuleren. Want het gaat immers niet om behoud. Wellicht met uitzondering van de binnenstad, waarvoor een stedenbouwkundige visie ontwikkeld wordt, inclusief een beeldkwaliteitsplan dat naast ontwikkeling ook behoud nastreeft. Basis vormt het stedenbouwkundig ontwerp. Daarvan afgeleid worden een bestemmingsplan (een juridisch stuk dat de bouwvorm en bestemming regelt) en beeldkwaliteitsplan of regieplan (dat beeldkwaliteit en andere

plankwaliteiten regelt) opgesteld. Bij ontwikkeling is dit bestemmingsplan meestal globaal en maakt de bouw mogelijk. Na realisatie volgt doorgaans een beheerbestemmingsplan.

Een beeldkwaliteitsplan kan ook opgesteld worden om een goed beheer te kunnen voeren van waardevolle gebieden als aanvulling op een bestemmingsplan. Beeldkwaliteitsplannen die door de Raad zijn vastgesteld hebben, voor zover het welstandscriteria betreffen, de status van welstandsbeleid.

Toetsing door Welstandscommissie of door ambtelijke organisatie

Plannen in gebieden die grotendeels vrijgesteld zijn en waarvoor beschrijvingen op hoofdlijnen gemaakt zijn worden ambtelijk getoetst, veelal bij de ODMH. Indien deze plannen voldoen aan de (globale) criteria van deze nota voldoen de plannen aan redelijke eisen van welstand. In geval van twijfel kan een van de leden van de welstandscommissie betrokken worden voor een aanvullende toets. In alle andere gevallen waarin plannen getoetst moeten worden, geschiedt dit door de Welstandscommissie.

2.6 Monumenten en beschermd stadsgezicht

In Gouda wordt een vitaal monumentenbeleid uitgevoerd en gekozen voor het beschermen van aanwezige cultuurhistorische waarden. Zeker in Gouda zijn deze waarden een bepalende factor voor de karakteristiek van de stad. Dit verleden toont zich in de landschappelijke en stedenbouwkundige structuur, de verschillende bouwstijlen in de stad, hun culturele verwijzingen en de historische substantie die oude gebouwen bevatten. Het cultuurhistorisch beleid is breder dan alleen monumenten, het betreft ook archeologie en historische geografie. Het belang van de historische gebouwen en de stedenbouwkundige structuren kan zo groot zijn, dat het Rijk of de gemeente hier een monumentenstatus aan kan verlenen. Belangrijke historische objecten kunnen de status krijgen van rijks- of gemeentelijk monument. Belangrijke historische stedenbouwkundige structuren kunnen de status krijgen van Beschermd Stadsgezicht. Deze aanwijzing gebeurt door de minister op advies van de gemeenteraad (raadsbesluit), de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en de (gemeentelijke) Commissie voor Cultuurhistorie, de objecten genieten hierdoor wettelijke bescherming, met de kanttekening daarbij dat een deel van de mogelijke werkzaamheden in/aan monumenten hiervan is vrijgesteld.

De karakteristieke waarden van het beschermde stadsgezicht worden beschermd in het bestemmingsplan. Daar

zijn de gesloten bebouwingsstructuur, de historische verkaveling, de wisselende bouwhoogten en de verplichte dakvormen vastgelegd. Er zijn geen vergunningvrije bouwwerken in het beschermde stadsgezicht en is voor het slopen is ook een vergunning op grond van de Monumentenwet nodig.

Het welstandsbeleid kan bescherming bieden aan de aanwezige karakteristiek. Daarbij is voor monumenten een bouwhistorische verkenning van groot belang. Een cultuurhistorische analyse is een nuttige inspiratiebron voor grootschaliger projecten. Het cultuurhistorische beleid is verwoord in de nota Erfgoedvisie en wordt nu verder geconcretiseerd in de waardenkaart erfgoed.

Bescherming en behoud zijn belangrijk, maar de geschiedenis is op de eerste plaats een inspiratiebron. Monumentenbeleid mag en wil niet verhinderen dat de stad zich in positieve zin ontwikkelt en nieuwe hoogten (toekomstige monumenten) voortbrengt. Integendeel, het moet daartoe de aanzet geven. Dat betekent dat het beleid niet alleen gericht is op behoud, maar streeft naar een zo hoog mogelijk culturele waarde in de stad. Dat kan in een enkel geval betekenen dat behoud van historische substantie niet altijd voorrang krijgt boven het geven van een nieuwe invulling op de locatie.

Juist omdat het monumentale karakter voor Gouda zo bepalend is, kent Gouda een integrale adviescommissie (met monumentendeskundigen). Deze commissie geeft welstandsadviezen voor gewone bouwplannen. Voor bouwplannen bij monumenten geeft zij zowel het welstandsadvies als het advies over het behoud van monumentale waarden. Dit staat garant voor het historisch besef bij de advisering over bouwplannen. Het plaatst de

discussie over behoud en ontwikkeling niet buiten het advies en het voorkomt tegenstrijdige adviezen over een plan.

Over de aanwijzing van objecten als gemeentelijk monument wordt geadviseerd door de commissie Cultuurhistorie. Hierin speelt de Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit geen rol.

2.7 Reclame

Reclame bepaalt vaak in hoge mate het stadsbeeld. Dat kan soms op voortreffelijke wijze gebeuren, waarbij de reclameboodschap zich ontwikkelt tot een eigentijdse vorm van toegepaste kunst.

Los geplaatste reclameborden, billboards, en geïntegreerde reclame in abri's maken deel uit van het straatmeubilair en horen in het inrichtingsplan van het betreffende gebied te passen. Reclame aan gebouwen maakt deel uit van de verschijningsvorm van die gebouwen. De Welstandscommissie geeft daarom advies aan burgemeester en wethouders over de reclames. In deze nota wordt daarvoor het beleid aangegeven. De gemeente heeft een reclamevergunningstelsel gebaseerd op de APV. De vergunningaanvragen worden getoetst door de Welstandscommissie aan de criteria.

De reclamecriteria zullen in de komende periode geëvalueerd en waar nodig herzien worden.

2.8 Terrassen

Ook voor de vormgeving en plaatsbepaling van de terrassen zijn criteria in het welstandsbeleid opgenomen. Deze zijn zeker voor de Binnenstad van belang omdat de terrassen en grote invloed hebben op de beleving van het gevelbeeld op en rond de Markt en elders in de Binnenstad.

De eisen die gesteld worden aan de inrichting en vormgeving van de terrassen zijn onlangs herzien, naar aanleiding van daarover bereikt overleg met vertegenwoordigers van de ondernemers aan de Markt. Deze herziene richtlijnen zijn in de wijzigingen verwerkt en gelden als welstandkader.

2.9 Handhaving en excessenregeling

Indien het uiterlijk van een (bestaand) bouwwerk in ernstige mate in strijd is met redelijke eisen van welstand kunnen burgemeester en wethouders de eigenaar aanschrijven tot het opheffen van die strijdige situatie. Deze regeling is gebaseerd op artikel 19 van de Woningwet en is bedoeld om excessen tegen te gaan.

De gemeente hanteert bij het toepassen van deze regeling het criterium dat er sprake moet zijn van een buitensporigheid in het uiterlijk die ook voor niet-deskundigen evident is

en die afbreuk doet aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.

Van ernstige strijd met redelijke eisen van welstand kan sprake zijn bij:

1. het ontkennen of vernietigen van architectonische bijzonderheden bij aanpassingen van een bouwwerk.
2. inferieur en armoedig materiaalgebruik
3. het handhaven van vervallen en verwaarloosde bouwmaterialen en bouwdelen.
4. toepassen van felle of sterk contrasterende kleuren, waar daarvoor geen redelijke aanleiding is.
5. te opdringerige of veelvuldig herhaalde reclames.
6. een te grove inbreuk op wat in de omgeving gebruikelijk is.

Ook bouwwerken waarvoor geen bouwvergunning hoeft worden aangevraagd of die zijn vrijgesteld van welstandstoezicht moeten er mooi en netjes uitzien. Deze bouwwerken worden niet vooraf getoetst aan de criteria zoals deze vastgesteld zijn. Er zal echter pas opgetreden worden indien er sprake is van een exces zoals in deze paragraaf aangeduid.

B

Deel B

3. Specifieke uitwerking toezicht per gebied/categorie

3.1 Monumenten

Bouwplannen voor beschermde monumenten zijn veelal niet vergunningvrij, ook niet welstandsvrij. Voor bouwplannen bij en aan monumenten, zowel rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten als gemeentelijke monumenten van jongere bouwkunst moet naast de bouwvergunning ook een monumentenvergunning aangevraagd worden. Bij de aanvraag om monumentenvergunning wordt getoetst of de monumentale waarden voldoende gerespecteerd blijven. De algemene welstandscriteria zijn verder van toepassing. Indien er tegengestelde belangen tussen monumentenzorg en welstand geconstateerd worden, prevaleert het belang van monumentenzorg.

3.2 Grootschalige ontwikkelingen

Delen van Gouda zijn in ontwikkeling. Deze gebieden zijn van groot belang en worden gekenmerkt door een grote dynamiek. Het gaat daarbij zowel om grootschalige herontwikkeling als om geheel nieuwe planvorming. Een toepasbaar beleid, gericht op de toekomst, valt op dit moment niet te formuleren en een conserverend beleid schiet zijn doel voorbij. In deze gebieden waar dit soort ontwikkelingen aanstaande zijn/worden door middel van stedenbouwkundige plannen, beeldkwaliteitsplannen,

regieplannen, een kwaliteitsteam of een supervisor inhoud gegeven worden aan het Welstandbeleid. Deze gebieden houden, om sturing te kunnen geven aan de ontwikkeling, een volledig toezicht. De gebieden waar dit nu betrekking op heeft zijn Spoorzone/Burgemeester Jamessingel en Westergouwe.

3.3 Beeldkwaliteits- en beheerplannen

In gebieden waar burgemeester en wethouders een beeldkwaliteitsplan hebben vastgesteld, en dit plan welstandseisen bevat, is dat beeldkwaliteitsplan aanvullend als welstandseis van toepassing. Gebieden waarvoor een beheer- of regieplan is opgesteld, vallen ook onder het volledige welstandstoezicht.

Binnenstad en haar randen

Voor de Binnenstad en haar randen is de Stedenbouwkundige Visie voor de Binnenstad en haar randen vastgesteld door burgemeester en wethouders. Het bepaalde en de richtlijnen in deel 2 daarvan, het Beeldkwaliteitsplan, zijn aanvullend van toepassing.

Hollandsche IJssel

Voor dit gebied is het 'Beeldkwaliteitsplan voor de Hollandse IJssel' vastgesteld door burgemeester en wethouders. Het bepaalde en de richtlijnen in het beeldkwaliteitsplan zijn aanvullend van toepassing.

Bloemendaalseweg

Voor dit gebied is het beheersplan 'Bloemendaalseweg en Ridder van Catsweg' vastgesteld door burgemeester en wethouders. Dit beheersplan kent ook een paragraaf met welstandsrichtlijnen. Deze richtlijnen zijn aanvullend op de hiervoor genoemde criteria van toepassing.

3.4 Welstandsvrij

Voor een aantal categorieën en gebieden heeft het gemeentebestuur ervoor gekozen om deze (grotendeels) welstandsvrij te maken. De achterliggende doelstellingen hierbij zijn zoals eerder aangegeven het stimuleren van ontwikkelingen en het verminderen van regel- en lastendruk voor burgers en ondernemers. Na een schouw van de actuele stand van zaken in de verschillende gebiedsdelen van Gouda en evaluatie van het tot nu toe gevoerde beleid is besloten ten aanzien van een aantal categorieën aanvragen tot een maximale bouwsom van 100.000 euro (incl. BTW) het welstandstoezicht los te laten. Voor aanvragen met een hogere bouwsom dan 100.000 euro (incl. BTW) en specifieke aangewezen gebieden wordt het toezicht wel gehandhaafd. In sommige gebieden (zie hierna) worden nog wel voor enkele planvormen richtlijnen op hoofdlijnen/hoofdregele opgesteld waaraan voldaan moet worden. Deze richtlijnen hebben tot doel te voorkomen dat een te grote aantasting van de architectuur of stedenbouwkundige kwaliteit plaatsvindt.

Categorieën welstandsvrij

- Woonwagens
- Volkstuincomplexen
- Standplaatsvergunningen
- Bedrijventerreinen (uitgezonderd entree)
- **Gebieden welstandsvrij, bij aanvragen kleiner dan 100.000 euro (uitgezonderd specifieke aanwijzingen/hoofdregele)**
- **Goverwelle** (uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of opbouw vrijhouden)
- **Gouda oost** (uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden); (uitgezonderd Goejanverwelledijk en Achterwillenseweg)
- **Kort Haarlem** (uitgezonderd gebieden Karnemelksloot, Burg. Martenssingel/Krugerlaan, Van Itersonlaan)

Kadebuurt • Nieuwe Park • Stolwijkersluis • Achterwillens nieuw

- **Achterwillens oud** (uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden)
- **Korte Akkeren oud** (uitgezonderd Wachtelstraat)
- **Korte Akkeren nieuw** (via bestemmingsplan bescherming singelstructuren)
- **Weidebloemkwartier** (uitgezonderd hoofdregel voordak vrijhouden, dakopbouw achter en aanbouw entree conform eerdere modellen)
- **Vogelbuurt**
- **Bloemendaal** (uitgezonderd hoofdregel dakvlak rondom dakkapel of -opbouw vrijhouden in buurten Boerhaavekwartier, Windrooskwartier, Groenhovenkwartier, Heesterbuurt)
- **Bloemendaal** (uitgezonderd gebied Bloemendaalseweg, Bodegraafsestraatweg)
- **Bloemendaal** (uitgezonderd voor Gaardenkwartier hoofdregel aanbouwen ruim (50cm) onder hoofddakrand houden)
- **Plaswijck** (uitgezonderd hoofdregel voor buurten Grassen, Lusten, Werven, Waterbuurt dakvlak rondom vrij houden)
- **Plaswijck** (uitgezonderd hoofdregel voor Steinen aanbouwen ruim (50cm) onder hoofddakrand houden)

3.5 Regulier welstandstoezicht

Voor de overige, hiervoor niet genoemde categorieën en gebieden, blijft het welstandstoezicht wel van toepassing, te weten:

- aanvragen met bouwsommen boven 100.000 euro
- woonschepen
- ontwikkelingsgebieden Westergouwe, Spoorzone
- Binnenstad
- randen Binnenstad/singels
- Van Bergen IJzendoornpark

Historische uitvalswegen/structuren, te weten:

- Graaf Florisweg

- Karnemelksloot/Voorwillenseweg
- Burg. Martenssingel/Krugerlaan
- Bloemendaalseweg/Ridder van Catsweg
- Bodegraafsestraat
- Wachtelstraat
- Entree A12

3.5.1 Algemene welstandscriteria (voor plannen > 100.000 euro)

Het beoordelen van de welstandskwaliteit van een bouwplan is in vakliteratuur op de volgende wijze beschreven:

1. De relatie van het gebouw als object met de context van zijn omgeving, de bijdrage die geleverd wordt aan de kwaliteit van de openbare ruimte die er mede door gevormd wordt, de wijze waarop de ruimten en elementen van het gebouw als object functioneren in de compositorische context van het geheel.
2. In samenhang daarmee en als gevolg daarvan: de helderheid en afleesbaarheid van het architectonisch concept en de wijze waarop complexiteit is gebezigd als middel om daarmee, zonder aan de helderheid wezenlijk afbreuk te doen, aan te sluiten op de verschillende thematieken die te onderkennen zijn in programma en situatie, om mede daardoor de compositie intrigerend te maken en daarmee de architectonische werking te versterken.
3. De wijze waarop in het concept wordt omgegaan met de betekeniswaarden van architectuur zoals die leven in de sociaal-culturele context, ofwel: de wijze waarop associatieve betekenissen en actuele opvattingen over architectuur in het concept worden gehanteerd.
4. De wijze waarop met maten, volumina en vlakverdelingen wordt omgegaan, de wijze waarop het gebruik van materiaal, textuur, kleur en licht bijdraagt aan en volgt uit het architectonisch concept en de mate waarin de ontwerper er in slaagt het door hem gewenste resultaat te bereiken met de hem daarbij ten dienste staande middelen.

Gouda hanteert op basis van deze beschrijving de volgende criteria:

1. Het past goed in zijn omgeving (esthetisch), het draagt bij aan de kwaliteit ervan en het doet daaraan geen afbreuk.
2. Het plan is helder en begrijpelijk en niet nodeloos ingewikkeld. Het sluit in dat opzicht aan op thema's of kenmerken van de omgeving of van de opgave zelf.

3. Het bouwplan lijkt op dat wat men er - gelet op de functie - normaal gesproken van mag verwachten.
4. Het is - gelet op de opgave die de ontwerper zich gesteld ziet - een geslaagd ontwerp qua:
 - materiaalgebruik, textuur en kleur
 - licht- en vlakverdeling
 - compositie van massa's en volumes
5. De ontwerper heeft bereikt wat hij wilde of wat hier nodig was.

Als aan deze criteria is voldaan, voldoet het bouwplan aan redelijke eisen van welstand.

3.5.2 Binnenstad en haar randen (beschermde stadsgezicht)

Gebiedsbeschrijving

De Goudse binnenstad is zeer bijzonder door haar talrijke monumenten, grachten en bruggen, de Sint Jan, de Gouwekerk en de vliegvormige markt met over de as het gebouw van de Waag en het Stadhuis. De binnenstad is wat betreft vorm nog steeds gaaf, zij het dat sommige

oude structuren verloren zijn gegaan en sommige grachten gedempt. In de loop van de tijd zijn er steeds gebouwen verwijderd en nieuwe bijgekomen, tot op de dag van vandaag. Dat is lang niet altijd een verlies: kijk naar de relatief jonge Gouwekerk en het gebouw van warenhuis de Zon dat over de oude haven is gebouwd. Net als in veel oude steden is het gebruik van de historische kern in de loop van de tijd sterk geëvolueerd. Was de begane grond van de binnenstad tot begin 20e eeuw nog voor grote delen bewoond, tegenwoordig is het centrum grotendeels voorzien van winkels, warenhuizen, cafés, restaurants, bedrijven en andere voorzieningen (bibliotheek, musea, bioscoop). De binnenstad wordt nu intensief gebruikt door een veelvoud van de mensen die er vroeger kwamen, woonden en werkten. Daarmee heeft zij een andere betekenis gekregen.

Met zijn grachten en smalle, niet erg hoge, diepe huizen doet Gouda denken aan Delft of Schiedam, die eveneens door hun dikke veenlaag vaak niet op palen konden fundamenteerden. Daardoor bleef de bouwhoogte beperkt. De architectuur dateert uit uiteenlopende perioden, wat op de vormgeving van de gevels van invloed is. Toch overheerst een gemeenschappelijk idioom, waarin het verticale karakter, de klassieke gevelopbouw, de vele lijstgevels, de bescheiden ornamentiek, de parcellering, de talloze kleine verschillen en de kleine schaal kenmerkend zijn. In Gouda zijn nog enkele slechts aan een zijde bebouwde straten met een gracht bewaard gebleven zoals de Zeugstraat, Jeruzalemstraat, Spieringstraat en de Peperstraat met haar bruggetjes naar de huizen en erven aan de overkant, waarlangs geen openbare kade is.

Toch kent de binnenstad ook minder mooie kanten. De Kleiweg is op een aantal punten opnieuw ingevuld door interventies die achteraf als minder gelukkig kunnen worden beoordeeld. De Raam is niet het fraaiste deel van de stad. Sommige recentere bouw, zoals langs de Houtmansgracht, is wat betreft maat, schaal, materiaalgebruik en inzet van architectonische middelen moeilijk te rijmen met het karakter van de binnenstad, met als hoogtepunt de Panoramaflat aan de Karnemelksloot. Het is gemakkelijk om kritiek te uiten, maar de bedoeling is uitsluitend om er lessen uit te trekken. Heel bijzonder is de wijze waarop de binnenstad grenst aan de Krimpenerwaard: de oude binnenstad heeft daar een venster op het open landschap.

De binnenstad en de singelbebouwing zijn van rijkswege aangewezen als beschermd stadsgezicht. De karakteristieke waarden worden beschermd door het bestemmingsplan. Daar zijn de verkaveling, de gesloten bebouwingsstructuur, de wisselende bouwhoogte en de afwisselende dakvormen vastgelegd. Er is een differentiatie in de mate

van bescherming aangebracht door het beschermde stadsgezicht in te delen in de A-, B- en C-zone. Zone A is van belang vanwege het patroon van straten en wateren in samenhang met de profilering en inrichting van de openbare ruimte en de afmetingen en vormgeving van de bebouwing. De A-zone bestaat globaal uit De Haven, de Markt, de Gouwe, de Peperstraat, de Turfmarkt en het gebied rond de St. Janskerk.

Zone B is van belang vanwege het patroon van straten en openbare ruimte en de afmetingen van de bebouwing. De B-zone bestaat globaal uit de Spieringstraat, de Zeugstraat, de St. Anthonistraat, de Naaierstraat, de Lange Groenendaal, Achter de Vismarkt, de Kuiperstraat en de Keizerstraat.

De C-zone is van belang vanwege het patroon van straten en wateren in samenhang met de schaal van de bebouwing. De C-zone omvat ondermeer de singels, Raam, Vest, Nieuwehaven, Agnietenstraat, Wilhelminastraat, Rozendaal, Groeneweg en Tuinstraat.

Gebiedskenmerken

Onderstaande kenmerken bepalen het beeld en de karakteristiek van de Goudse binnenstad. Dat beeld is tegelijk gevarieerd en niettemin opgebouwd uit steeds terugkerende elementen. Voor het versterken en beschermen van de kwaliteit van de Goudse binnenstad is aansluiting op die karakteristiek noodzakelijk.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C hoofdstuk 7.

Voor concrete criteria stijlen/stijlperiodes: zie bijlagen Kenmerken zijn:

- Gevelbreedte in zones A en B vaak niet meer dan 6 m en vaak niet gelijk aan de buurpanden.
- Gevelbreedte In zone C komen ook meer bredere en grootschaliger gebouwen voor.
- Geen gelijke goothoogte tussen buurpanden, geen extreem verschil in goothoogte; het hoogteverschil tussen 20 cm en 3,5 m.
- Klassieke gevelopbouw:
 - Plint (begane grondverdieping) die duidelijk aansluit bij de erboven liggende verdiepingen, vooral langs de bouwmuur, maar die grotere openingen kent en soms ander materiaal. Bij prominentere gebouwen is de vrije hoogte in deze plint min. 3,5 m.
 - Geen of heel kleine gevelsprongen.
 - Een hardstenen strook of gestuukte plint van ca. 60 cm hoog is gebruikelijk.
 - Middendeel: bestaat uit een of twee verdiepingen, doorgaans van rood of bruin metselwerk met gesneden voeg (soms zijn de gevels gepleisterd en voorzien van schijnvoegen) en hoge ramen (staande gevelopeningen).

- Bekroning door een kroonlijst, soms een gedecoreerde topgevel. Ook de gevelhoogten verschillen steeds van elkaar; geen doorlopende kroonlijsten. Staande gevelopeningen (gevelopeningen met een grotere hoogte dan breedte).
- Kozijnen afhankelijk van de stijl/stijlperiode c.q. bouwjaar zijn er soms de volgende kenmerken:
 - 17e en 18e eeuwse omgeving:
 - . zwaar kozijnhout (min. 10 cm breed)
 - . voorkant gelijk in de gevel
 - . diepe negge in kozijn: onderraam min. 10 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 6 cm achter voorzijde kozijn.
 - . staande glasmaten
 - . kalf op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - . bovenvlak voor in het gevelvlak -
 - 19e en 20e eeuwse omgeving:
 - . lichter kozijnhout (hoogstens 6 cm breed)
 - . negge min. 5 cm in de gevel
 - . diepe negge in kozijn, onderraam 8 cm achter voorzijde kozijn, bovenraam min. 4 cm achter voorzijde kozijn.
 - . staande glasmaten
 - . kalf op tweederde tot driekwart van de hoogte
 - . bovenvlak voor in het gevelvlak
- dak/kap
 - Evenwijdig aan de perceelgrenzen.
 - Schilddak met lijstgevel of zadeldak met topgevel; geen dakschild.
 - Mansardekap.
 - Hellinghoek tussen 40° en 55° en steilere hellingen als onderdeel van de toegepaste stijl/stijlperiode, of mansardekappen met topgevel, of siergevel voor het dakvlak.
 - Daken gedekt met rode, grijze/zwarte ongeglazuurde keramische pannen.
- Dakkapellen plaatsing in de goot of in het dakvlak; afmeting gering; afwerking: bescheiden profilering.
- Schoorstenen uitgevoerd in schoonmetselwerk van bakstenen.
- Regenpijpen
 - Aan de achtergevel of indien aan de voorgevel: op het hart van de bouwmuur of in een gevelsprong; Veelal wordt zink gebruikt, maar ook koper wordt toegepast, het ondereind van verzinkt staal.
- Kleur- en materiaalgebruik
 - gevels
 - . Rood of bruin bakstenen metselwerk met gesneden voeg; soms zijn ze gepleisterd en voorzien van schijnvoegen; geschilderd in gebroken wit, lichtgrijs, blauwgrijs of beige; staande ramen.
 - . Steenformaat waalformaat of kleiner; dunne lintvoeg, grijs; nog dunnere stootvoeg. Kloostermoppen zijn denkbaar, betonsteen niet.
 - puien
 - . Altijd met profiel: niet vlak, negge min. 3 cm.
 - . Van hout, natuursteen, metselwerk, gietijzer of staal.
 - . Het hout bewerkt en transparant gebeitst of geschilderd, zoals het overige houtwerk.
 - . Het steen en metaal zoals elders omschreven: gebroken wit, lichtgrijs, beige .
 - . Kroonlijsten en kozijnen doorgaans gebroken wit, soms lichtgrijs of beige.
 - . Bewegende delen: ramen en deuren donkergroen, bordeaux of Pruisisch blauw. IJzerwerk: donkergroen, antraciet, bordeaux of Pruisisch blauw, ankers echter zwart.
 - glas
 - . geen spiegelen glas of sterk getint glas
 - . glasmaten: staande glasmaten, verhouding min. 1 staat tot wortel 2 (dit is 1:1,41 of groter).
 - . bovenlichten, zijlichten en snauwgaten soms glas-in-lood
- Ornamentiek: Langs een autoweg moeten gebouwen snel en direct afleesbaar zijn. In een verblijfsgebied moet juist veel te zien te zijn: men verblijft er immers langere tijd. Voor de binnenstad geldt dat des te meer. In de binnenstad treft men een bescheiden ornamentiek aan op gevels en in detaillering. Die ornamentiek zegt iets over de geschiedenis van het pand. Het pand krijgt daardoor meer betekenis in zijn omgeving. Die ornamentiek levert daardoor een bijdrage aan de bezienswaardigheid, door zowel de schoonheid van het ornament als het verhaal dat het vertelt.

Oogmerk van het beleid

Doel van het beleid is koesteren wat goed is, verbeteren wat minder passend is, versterking van de bestaande karakteristiek bij nieuwe ingrepen, nieuwe ontwikkelingen waar dit verantwoord is. Alles op een manier die recht doet aan de schoonheid van de binnenstad van Gouda. Dit betekent dat:

- veranderingen en nieuwe invullingen zich moeten voegen naar de karakteristiek van de historische stad Gouda: Alle bouwplannen moeten passen in de aanwezige karakteristiek.
- bij monumenten bijzondere eisen worden gesteld: Het belang van het behoud van monumentale waarden prevaleert boven de welstandseisen. Het welstandsoordeel wordt aan de hand van de algemene criteria geformuleerd (zie hoofdstuk 9).

Voor alle ingrepen geldt dat belangrijke zichtlijnen gerespecteerd moeten worden. Zichtlijnen zijn in elk geval gericht op de St. Janskerk met zijn toren, het schip en de vieringtoren, de Gouwekerk, de Vrouwetoren en het Stadhuis. Bij nieuwe toevoegingen aan het volume van bestaande gebouwen moet gelet worden op de zichtlijnen vanuit het publiek domein. De aanvrager overlegt hierover duidelijke informatie.

Niet alleen de verschijningsvorm, maar ook de maat en de schaal van de panden is kenmerkend en onlosmakelijk verbonden met de historische structuur. Eeuwenoude bouwmuren zijn even oude perceelsgrenzen. Het introduceren van grootschalige projecten ligt in dergelijke gebieden niet voor de hand.

Gebieden, waar in het verleden al het nodige verdwenen is, zoals aan de Kleiweg, lenen zich niet voor grootschalige interventies vanwege het beeld. Hier moet worden aangesloten op de karakteristiek van de omgeving. Technisch en functioneel kan hier wel op grotere schaal worden gewerkt.

Er dient op passende wijze versiering aangebracht te worden die iets vertelt over de geschiedenis van het pand.

3.5.3 Bloemendaal, algemeen bij plannen < 100.000

Het gebied Bloemendaal is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

Boerhaavekwartier, Windrooskwartier, Groenhovenkwartier, Heesterbuurt: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd. Gaardenkwartier: aanbouwen aan de zijgevels dienen ruim (50cm) onder de dakrand van het hoofddak te blijven.

3.5.4 Plaswijck, algemeen bij plannen < 100.000

Het gebied Plaswijck is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria: Grassen, Lusten, Werven, Waterbuurt: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd. Steinen: aanbouwen aan de zijgevels

dienen ruim (50cm) onder de dakrand van het hoofddak te blijven.

3.5.5 Weidebloemkwartier, algemeen bij plannen < 100.000

Het gebied Weidebloemkwartier is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- gehele gebied, bij dakopbouwen en uitbouwen entrees worden de al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving gevolgd.

3.5.6 Goverwelle, algemeen bij plannen < 100.000

Het gebied Goverwelle is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- Gehele gebied: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd.

3.5.7 Achterwillens oud, algemeen bij plannen < 100.000

Het gebied Achterwillens oud is grotendeels vrijgesteld van welstandstoezicht voor plannen onder 100.000 euro. Uitzonderingen hierop, om te voorkomen dat de architectuur te zeer aangetast wordt, zijn de navolgende toezichtcriteria:

- Gehele gebied: bij de plaatsing van dakkapellen geldt de hoofdregel dat het dakvlak rondom vrij gehouden dient te worden met twee dakpannen of 50 cm bedekking. Al in gang gezette ontwikkelingen in het bouwblok of directe omgeving worden gevolgd.

3.5.8 Bloemendaalseweg/Ridder van Catsweg

Gebiedsbeschrijving

In de wijk Bloemendaal-Plaswijck vormen de Bloemendaalseweg en het zuidelijk deel van de Ridder van Catsweg een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg die van de binnenstad van Gouda richting Reeuwijk Dorp loopt. Het is een wilgenlaan met aan beide zijden een sloot. Terzijde staan veel boerderijen en landhuizen. Ook flats en een bejaardenhuis; de schaal daarvan past niet bij het fragiele weggetje en de daaraan gelegen huizen. Voor dit gebied is vanwege het unieke

karakter een beheerplan “Bloemendaalseweg en Ridder van Catsweg” van toepassing.

In dit gebied treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1650-1920, Karakteristieke boerderijen
- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1890-1920, Herenhuizen rond 1900 • 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School. Daarnaast komen er nog andere stijlen/stijlperiodes voor, zoals een witte boerderette en de functionalistische grootschalige flatbebouwing en een zorgcomplex.

Juist de verschillen zijn karakteristiek, waarbij echter wel een onderscheid mag worden gemaakt tussen de hiervoor genoemde stijlen/stijlperiodes die goed bij het karakter van de weg passen.

De overige zaken doen afbreuk aan het landelijk karakter. De witte boerderette niet vanwege de schaal, maar door het ongenueanceerde en opvallende kleurgebruik en de grove detaillering.

Ontwikkelingen zullen zich doorgaans voordoen per kavel. Het landelijke karakter van de Bloemendaalseweg heeft bescherming via het beheerplan. Gewenst is om tot een versterking van de aanwezige kwaliteit te komen. Bij eventuele nieuwe ontwikkelingen dient:

- steun te worden gezocht bij de monumentale boerderij als hoofdvorm - als daarvoor voldoende kavel beschikbaar is en gebouw gerealiseerd gaat worden en op de tweede plaats in de volop aanwezige 30er jaren stijl, ook omdat die thans gereproduceerd wordt.
- te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat. In het bestemmingsplan kan ook een aanlegvergunningstelsel met betrekking tot het slopen van opstallen en bruggen worden opgenomen.
- er veel aandacht te zijn voor het veel voorkomende 19e eeuwse rijtjeshuis aan de Ridder van Catsweg. Deze huizen zijn karakteristiek, maar klein. De fundering zal niet veel toename van het gewicht toelaten. Een oplossing biedt de houtskeletbouw in samenhang met sloop van stenen bouwdelen. Het welstandsbeleid zal in verband daarmee ruimte laten voor dakopbouwen die voldoende terugliggen, en voor achteruitbouwen.

Gebiedskenmerken

De volgende stijlen zijn bepalend voor het karakter van dit gebied:

- De vele 30er jarenhuizen, zowel vrijstaand als in korte series.
- De nogal uiteenlopende rijtjeswoningen uit het eind van de 19e eeuw.

- De vrijstaande herenhuizen uit het eind van de 19e eeuw, begin 20e eeuw.
- De grote afwisseling in de laan.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C, hoofdstuk 7.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op drie manieren:

1. Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging. De meetbare aanduiding van dat niveau kan gevonden worden in de frequentie waarmee de ontwerper wordt genoemd in de vak literatuur¹⁶). De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit kan daarnaast in het ontwerp zelf redenen vinden om van een hoge kwaliteit te spreken.
2. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de hoofdvorm van de monumentale boerderij. Indien daarvoor voldoende kavel beschikbaar is en een gebouw gerealiseerd gaat worden; en anders in de volop aanwezige stijlperiode ‘Jaren '30 - Haagse School’, ook omdat deze thans gereproduceerd wordt.
3. Voor de stijlperiode ‘Rijtjeshuizen eind 19e eeuw’ is er een mogelijkheid tot vergroting met behoud van het uiterlijk, zijnde de voorgevel.

Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd: De stijlperiodes ‘Karakteristieke boerderijen’ en ‘Jaren '30 - Haagse School’ worden als norm gehanteerd. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken.

Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijlenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.9 Graaf Florisweg

Gebiedsbeschrijving

De Graaf Florisweg is een van oorsprong middeleeuwse weg in Gouda, waar vroeger boerderijen langs stonden. Het is een laan met een aangenaam profiel en voorzien van laanbeplanting. In de 19e eeuw zijn de boerderijen grotendeels door woon bebouwing vervangen. Aan deze weg staan heel veel verschillende huizen, reeksen, complexen. Ook in verschillende stijlen; eigenlijk komen bijna alle tot nu toe beschreven stijlen/stijlperiodes hier voor.

In de wijk treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1650-1920, Karakteristieke boerderijen
- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw

- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school. Bij eventuele nieuwe ontwikkelingen dient:
- steun gezocht worden bij de aanwezige Jaren '30-stijl.
- te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat.
- er veel aandacht te zijn voor de voorkomende 19e eeuwse rijtjeshuis. Deze huizen zijn karakteristiek, maar klein. De fundering zal niet veel toename van het gewicht toelaten. Een oplossing biedt de houtskeletbouw in samenhang met sloop van stenen bouw delen. Het welstandsbeleid laat in verband daarmee ruimte voor dakopbouwen die voldoende terugliggen, en achteruitbouwen.

Gebiedskenmerken

De volgende stijlen zijn bepalend voor het karakter van dit gebied:

- De vele riante 30er jarenhuizen, zowel vrijstaand als in korte series;
- De nogal uiteenlopende rijtjeswoningen uit het eind van de 19e eeuw;
- De grote afwisseling langs de weg.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op drie manieren:

1. Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging). De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit zal toetsen aan hoge kwaliteitseisen.
2. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de hier veel voorkomende stijlperiode 'Jaren '30 - Haagse School'.
3. Bij seriematige bouw wordt eenzelfde lijn gevolgd.
4. Voor de stijlperiode 'Rijthuisen eind 19e eeuw' is er een mogelijkheid tot vergroting met behoud van het uiterlijk, zijnde de voorgevel.

Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd: de stijlperiode 'Jaren '30 – Haagse School' wordt als norm gehanteerd. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken. Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten

op de aanwezige stijlenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.10 Karnemelksloot/Voorwillenseweg

Gebiedsbeschrijving

De Karnemelksloot/Voorwillenseweg is een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg langs een sloot of vaart met lage historische bebouwing; meest woonhuizen. Vanwege de slechte bodem en de dikte van het veenpakket (te dik om te heien: wordt beperkt door de lengte van de bomen) gaat het om huizen van een bouwlaag met kap; soms schijnbaar 2 lagen vanwege de doorgetrokken lijstgevels voor de mansardekap. Naast oude bebouwing is er ook recentere bouw van voor de Tweede Wereldoorlog en uit de jaren '70. Toch overheerst de charme van de oude bebouwing aan de sloot. De alleenstaande of in een rij geplaatste woonhuisjes zijn het meest karakteristiek voor de Karnemelksloot/Voorwillenseweg. Langs de Karnemelksloot/Voorwillenseweg treffen we verschillende stijlen/stijlperiodes aan: • 1850-1900, Rijthuisen eind 19e eeuw

- 1890-1920, Herenhuizen rond 1900
 - 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
 - 1910-1940, Expressionisme - Amsterdamse school
 - 1925-1940, Jaren '30 - Haagse School
 - 1925-1955, Traditionalisme - Delftse school
- Naast deze kleinschalige historische bebouwing zijn er latere invullingen;
- een naoorlogse portiekflat; deze staat dwars enigszins bezijden de gracht en heeft alle gebruikelijke kenmerken van een portiek-etageflat met zadeldak;
 - de panoramaflat: een bouwwerk dat qua architectuur, schaal, en materiaal niet past in zijn omgeving;
 - een rijtje uit de 70er of 80er jaren; de gevel bestaat uit rode baksteen met donkere kozijnen en witte betonbanden; de gevel is geparcelleerd en geprononceerde balkons bepalen het beeld.

Gebiedskenmerken

De volgende bebouwing is bepalend voor het karakter van dit gebied: • kleine woonhuizen:

- staande ramen
- vaak een per verdieping in de voorgevel
- een enigszins decoratieve voordeur
- de gevel van rode of bruine baksteen of gestuukt en voorzien van schijnvoegen
- de gevel uitgevoerd als klokgevel of als lijstgevel of een combinatie daarvan (korte lijst onder een wolfseind)
- sporenkap als dak afgedekt met rode pannen.

- aanbouwen, dakkapellen en opbouwen komen veel voor, omdat de woningen niet groot zijn.

Kenmerken zijn:

- hoofdvorm:
 - woningen doorgaans samengesteld uit een enkele beuk, en een of twee bouwlagen.
- gevels:
 - metselwerk:
 - . toepassing van rood metselwerk
 - . smalle geknpte voeg, of
 - . stucwerk
 - . hanenkammen en lateien;
 - . sluitstenen en hoekstenen van hardsteen naturel grijs of wit . balkankers - klassieke opbouw:
 - . hardstenen plint of gestuukte plint van ca. 60 cm
 - . voordeuren samengesteld als bewerkte en geprofileerde deur met dicht onderpaneel en soms een glazen invulling ter plaatse van het bovenpaneel, of een snauwgat
 - . verticale geleding, verticale muuropeningen en staande glasmaten
 - . verticale schuiframen in middendeel .
 - beëindiging: met sierende kroonlijst en topgevel
- dak:
 - dakkapel, meestal gedecoreerd, in combinatie met de sierlijst
 - dakgoten: houten zakgoten en bakgoten voorzien van (bewerkte) klossen
 - regenpijp geschilderd en langs de bouwmuur
- kleurgebruik: klassieke tinten (zie bijlage IV, kleuren):
 - kozijnen: gebroken wit of donkergroen
 - bewegende delen: donkergroen
 - voordeuren: donkergroen of donkerblauw
 - dakranden, windveren en boeiboorden: gebroken wit
 - smeedwerk (ankers, hekken, consoles): zwart of donkergroen

De charme van de Karnemelksloot is vooral te danken aan de kleinschalige historische en individuele bebouwing. Daarnaast zijn het rijtje met de lijstgevel, het huis in

Amsterdamse Schoolstijl, en de reeks 30er jarenwoningen, positieve aanvullingen door hun architectonische waarde, en ook de maat en schaal. De overige bebouwing is storend; het rijtje recente geparcelleerde woningen laat zien dat parcelleren niet altijd helpt in het terugbrengen van de schaal: de reeks wordt als een geheel gelezen, en dus als een grote ingreep.

De kenmerkende bebouwing is weliswaar klein, maar in het beeld zou een afwisseling met individuele stadshuizen van 2 of 3 lagen niet misstaan, mits die op een aantal punten meedoen met de karakteristiek van de gevelindeling.

Oogmerk van het beleid

Het oogmerk van beleid is om de zeer verschillende maar bijzondere en kenmerkende sferen die alle typisch zijn voor Gouda, de charme van de Karnemelksloot te beschermen en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming en de aanwezige waardevolle architectuur te behoeden voor achteruitgang.

In het welstandsbeleid wordt gestuurd op individuele stadshuizen tot 3 lagen, met een aantal klassieke kenmerken.

Voor de op zichzelf waardevolle, maar van het voorgestane beleid afwijkende bebouwing, dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht. Sommige van de ensembles in dit gebied verdienen een beschermde status.

3.5.11 Kort Haarlem en Kadebuurt

Gebiedsbeschrijving

Kort Haarlem plus de Kadebuurt omvat een aantal verschillende gebieden uit verschillende perioden. Soms zijn er per straat grote verschillen aanwezig vanwege het feit dat de straat gefaseerd tot ontwikkeling gekomen is. In Kort Haarlem treffen we veel verschillende stijlen aan:

- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw
- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school

In de Kadebuurt treffen we eveneens veel verschillende stijlen aan:

- 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw

- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
 - 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
 - 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school
- Sommige delen van de wijk vormen bijzondere ensembles (zie kaart hoofdstuk 1). Het gaat hier om:
- Martenssingel-Krugerlaan-Karnemelksloot.

Bijzonder in de wijk Kort Haarlem zijn ook twee scholen. Een daarvan is de school aan de Burgemeester Martenssingel. Een sobere, statige neo-renaissance school, met grote verdiepinghoogten en een rustige waardige ordening van vensterassen.

De Karnemelksloot, speelt in deze wijk een geheel eigen rol, omdat het een van oorsprong middeleeuwse uitvalsweg langs een sloot of vaart met lage, historische bebouwing betreft (zie hoofdstuk 7.5.4).

Gebiedskkenmerken

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van beleid

Het oogmerk van beleid is om de zeer verschillende maar bijzondere en kenmerkende sferen die alle typisch zijn voor Gouda, te beschermen en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming.

3.5.12 Korte Akkeren

Algemeen

Voor delen van Korte Akkeren is een herontwikkeling gepland of uitgevoerd. Andere delen worden beschermd, of via het bestemmingsplan dan wel via het Welstandsbeleid.

Gebiedsbeschrijving

Korte Akkeren is een voornamelijk 20e eeuwse wijk ten zuidwesten van de binnenstad. In de noordoostelijke punt zit nog een randje oudere, gemengde bebouwing, die aansluit op de Turfsingel.

De Turfsingel en de Wachtelstraat rekenen we tot het regiem van de binnenstad.

In de wijk treffen we verschillende stijlen aan, doorgaans in samenhangende complexen: • 1850-1900, Rijtjeshuizen eind 19e eeuw

- 1900-1930, Woningbouwcomplexen begin 20e eeuw
- 1910-1940, Expressionisme – Amsterdamse school
- 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School
- 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school
- Modernisme
- Jaren '70- en '80-architectuur.

Het hart van de wijk bestaat uit haaks op elkaar staande singels. De wijk als geheel is van een bovengemiddelde kwaliteit. Deze singelstructuur kent door middel van het bestemmingsplan een eigen beschermingsregime. Een deel van de wijk vormt een bijzonder ensemble. Het gaat hier om de Wachtelstraat. Dit deel is op de kaart aangeduid als bijzonder gebied: er geldt een beschermend welstandsbeleid. Sommige objecten hebben een plek op de monumentenlijst.

Oogmerk van beleid

Het oogmerk van beleid is om de bijzondere, kenmerkende sfeer te beschermen en te behoeden voor onzorgvuldige planvorming.

3.5.13 Van Bergen IJzendoornpark

Gebiedsbeschrijving

Het Van Bergen IJzendoornpark is een bijzonder stuk van de stad Gouda. Dat heeft een aantal redenen. Ten eerste gaat het om een royaal en romantisch park van rond 1900, met vijver en bruggen, met een schitterende tuinaanleg en een bescheiden keuze van inrichting en meubilair. Verder is het park omzoomd door “heerenhuizen” van rond de voorlaatste eeuwwisseling, die een monumentaal karakter niet kan worden ontzegd. Het gaat daarbij om zowel huizen in het Van Bergen IJzendoornpark als aan de Van Beverninghlaan. Dat er daarnaast ook nog qua architectuur heel wat onbeduidender bouwwerken staan, valt toch tegen het geheel in het niet. In het park staan verschillende huizen in verschillende stijlen. De meest bepalende zijn: • 1890-1920, Herenhuizen rond 1900 • 1925-1940, Jaren '30 – Haagse School • 1925-1955, Traditionalisme – Delftse school. Daarnaast zijn er incidenteel een moderne villa en een boerderette. Maar deze drukken niet een belangrijk stempel op het geheel.

Het park is aangewezen als gemeentelijk monument waardoor het karakter van het park beschermd wordt. Naast deze bescherming is het van belang dat de aanwezige kwaliteiten versterkt worden. Daartoe kan op de eerste plaats steun gezocht worden bij de aanwezige vrijstaande en geschakelde herenhuizen. Op de tweede plaats dient te worden voorkomen dat te grote woningen op te kleine kavels het karakter van de laan aantasten. Daartoe zal, voor de vrijstaande woningen, in het bestemmingsplan een bouwvlak worden aangegeven dat voldoende ruimte naar de burens vrijlaat.

Gebiedskenmerken

Dominant in het karakter van het Van Bergen IJzendoornpark zijn de vrijstaande en geschakelde herenhuizen van rond de eeuwwisseling 19e - 20e eeuw.

Voor een beschrijving van relevante stijlen/stijlperiodes: zie deel C.

Oogmerk van het beleid

Het bijzondere karakter van dit gebied wordt beschermd en waar mogelijk versterkt. Dat gebeurt op twee manieren:

Op vrije kavels komen vrije opgaven, waarbij aan het niveau van de architectuur hoge eisen worden gesteld vanwege de prominente ligging. De Adviescommissie Ruimtelijke Kwaliteit zal het ontwerp aan een hoge kwaliteitseis toetsen. Wanneer het gewenste niveau niet wordt bereikt, kan worden teruggevallen op de stijl/stijlperiode ‘Herenhuizen rond 1900’, en pas in tweede instantie op de in Gouda veel voorkomende stijlperiode ‘Jaren '30 – Haagse School’.

Bij seriematige bouw wordt eenzelfde lijn gevolgd. Teneinde een juridisch acceptabele oplossing te kiezen wordt de bovenstaande werkwijze omgekeerd geformuleerd. De architectuur van de stijlperiode ‘Herenhuizen rond 1900’ wordt als norm gehanteerd, in tweede instantie die van de ‘Jaren '30 – Haagse School’. Alleen in geval van uitzonderlijke kwaliteit kan daarvan worden afgeweken. Daarnaast dienen kleine ingrepen geheel aan te sluiten op de aanwezige stijlkenmerken van de gebouwen waaraan ze worden verricht.

3.5.14 Bodegraafsestraatweg

Gebiedsbeschrijving

De Bodegraafsestraatweg ligt vanaf de 15e eeuw op de kade tussen de Omloopwetering en de Reeuwijkse Wetering of Breevaart. Het oorspronkelijke pad begon bij de Graaf Florisweg en liep door tot Reeuwijk en het verderop gelegen Bodegraven. De verbinding tussen Gouda en Bodegraven via Reeuwijk Brug bestaat tot aan het begin van de 19e eeuw nog uit een smal pad. Rond 1839 wordt het pad verbreed tot een brede weg.

De karakteristiek van de bebouwing langs de Bodegraafsestraatweg is lintbebouwing voornamelijk bestaande uit vrijstaande en twee onder een kap villa's. Het lintbouwprincipe betreft het verkavelingstype dat gekenmerkt wordt door een langgerekte reeks van losstaande gebouwen aan één zijde of beide zijden van een weg en/ of waterloop. Van oudsher ontstond lintbebouwing in het buitengebied en behoort het vaak tot een straat- of streekdorp.

De bebouwing aan de Bodegraafsestraatweg bestaat voornamelijk uit woonhuizen, slechts op een enkele plek is een bedrijf gevestigd. De typologie van de woningen kan worden geduid als ruime en luxe eengezinswoningen. Op sommige plekken staan losstaande villa's, maar er zijn in dit geval ook twee onder een kap villa's en een woningblok van max. 4 aaneengeschakelde woningen.

Bebouwingskenmerken

Kenmerkend zijn:

- De oudste bebouwing (tot nr. 117) volgt de rooilijn van de Bodegraafsestraatweg en dateert uit het begin van de 20e eeuw. De stijl van deze bebouwing wordt kenmerkend door onder andere het gebruik van gevels in rode baksteen, houten kozijnen en schuine kappen met soms grotere dakoverstekken en erkers.

In het algemeen sobere architectuur die past in het typisch Goudse landschap dat zich kenmerkt door lintbebouwing, kaden en polders.

- De jongere bebouwing (vanaf nr. 119) ligt verder terug vanaf de weg en is gebouwd vanaf de jaren '30 tot nu.

Voornamelijk modernere en luxere villa's die zijn gebouwd rond 2000. Deze panden kenmerken zich door een combinatie van classicistische en mediterrane architectuur.

- Typologie alle bebouwing: afwisselend 2-onder-1 kap en vrijstaande woningen. Bouwhoogte steeds 2 lagen met kap, gedekt met keramische dakpannen, soms riet. Tuinen aan de voorzijde en gevels gericht op Breevaart en Reeuwijkse Plassen.

Oogmerk van het beleid

Behoud bebouwingskenmerken bij aanpassing bestaande bouw en bij nieuwbouw.

3.5.15 Entree A12

Gebiedsbeschrijving

Het betreffende gebied is voor het merendeel van het gemotoriseerde verkeer de centrale entree van Gouda en wordt vanaf de afrit rijksweg gezien links omzoomd door bomen en bosschages en rechts door het kantorengedoe

Goudse Poort. Het gebied Goudse Poort kent een sterk variërende bebouwing en reclame-uitingen.

Oogmerk van het beleid

Door de entreefunctie voor de stad is een kwalitatieve toets van de bouw- en reclameactiviteiten in de bebouwingszone rechts van de weg van belang.

3.5.16 Spoorzone/Westergouwe

Voor deze gebieden zijn specifieke stedenbouwkundige plannen of beeldkwaliteitsplannen gemaakt waarnaar wordt verwezen. In aanvulling daarop zijn de reguliere welstandcriteria van toepassing.

3.6 Terrassen

In het kader van de woon- en leefsituatie in de omgeving van een inrichting (van vermakelijkheid) en uit een oogpunt van openbare orde, in het belang van de bruikbaarheid of een doelmatig en veilig gebruik van de weg en het doelmatig beheer en onderhoud daarvan, alsmede de bescherming van het uiterlijk aanzien van de omgeving, is het wenselijk regels te stellen voor het hebben en houden van terrassen voor zover deze zich op de weg bevinden. Begin 2016 zijn met de horecaondernemers uit de Binnenstad nadere afspraken gemaakt over de vormgeving van deze terrassen en vervolgens uitgewerkt in richtlijnen. De herziene richtlijnen zijn in deel C opgenomen.

